

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

№.....

.....2019 г.

ДО
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДОКЛАД
от Красимир Вълчев – министър на образованието и науката

Относно: *Проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на проект на Закон за Националния институт по метеорология и хидрология*

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

На основание чл. 31, ал. 1 и 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация предлагам на Вашето внимание проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на проект на Закон за Националния институт по метеорология и хидрология.

С § 1 от Преходните и заключителни разпоредби на приетия Закон за държавния бюджет на Република България за 2019 г., считано от 1 януари 2019 г. Националният институт по метеорология и хидрология (НИМХ) от основно звено при Българската академия на науките е преобразуван в Национален институт по метеорология и хидрология като юридическо лице, чийто ръководител е разпоредител с бюджет по бюджета на Министерството на образованието и науката. По този начин НИМХ е обособен като национална научна организация за осъществяване на оперативни дейности в областта на

метеорологията, хидрологията и агрометеорологията, както и за научни изследвания, за научно-приложна, иновативна и образователна дейност. НИМХ има задължения от национална значимост по Закона за водите, Закона за защита при бедствия, Закона за чистотата на атмосферния въздух и по други подзаконовни нормативни актове. НИМХ е и националната хидрометеорологична служба на Република България и официален представител на България в Световната метеорологична организация (СМО) към Организацията на обединените нации (ООН), Европейския център за средносрочна прогноза на времето, Европейската организация за разработване на метеорологични спътници (EUMETSAT) и др. Освен научноизследователска дейност, в института се извършват и приоритетни оперативни дейности за поддържане функционирането на мониторинговата система от станции на територията на страната, необходими както за работата на редица министерства и ведомства, така и за осигуряване предотвратяването на рисковете за населението и икономиката на Р България и съседните страни.

Действащата към момента законова рамка показва следните слабости, които пречат на НИМХ да функционира пълноценно и да изпълнява националните и международните си дейности, което освен че демотивира учените и специалистите, работещи в него е пречка за постъпването на високо подготвени млади кадри, което би могло да доведе до постепенна загуба на капацитет в областта на метеорологията, хидрологията и агрометеорологията. Регламентираният в § 1 от Преходните и заключителни разпоредби на Закон за държавния бюджет на Република България за 2019 г. статут на НИМХ не позволява НИМХ да бъде автономна институция – като научна организация, извършваща научни изследвания и оперативни дейности в областите метеорология, хидрология и агрометеорология, същевременно с това осъществяваща оперативни дейности в посочените области и като Националната хидрометеорологична служба на Република България. В правилника не са регламентирани функциите на НИМХ, не са посочени прецизно и изчерпателно дейностите, които НИМХ осъществява в национален и международен план. Във връзка с това съществува необходимост да се утвърди автономността на НИМХ, да се посочат неговите функции и да се опишат изчерпателно и прецизно дейностите му.

Като юридическо лице, чийто ръководител е разпоредител с бюджет по бюджета на Министерството на образованието и науката, дейността на НИМХ (съгласно чл. 18 от правилника) се финансира от: държавния бюджет, приходи, проекти и програми, финансирани от Европейския съюз и от други международни организации и от безвъзмездно получени средства. Посоченият механизъм за финансиране и формиране на

бюджет не е подходящ предвид важността на цялостната дейност на НИМХ. Това оказва негативни въздействия във връзка с ограничените възможности НИМХ да проявява гъвкавост при разпределението на средствата от бюджета си. В допълнение следва да се посочи, че фиксираните средства за работна заплата на персонала в НИМХ ограничават възможностите да се заплаща за работа на учените и специалистите по допълнителни договорни задачи и проекти, което демотивира персонала. Това е проблем във връзка с изпълнението на основните дейности на НИМХ предвид значимостта им да държавата и обществото. В тази връзка е идентифицирана необходимост НИМХ да бъде юридическо лице със статут на второстепенен разпоредител с бюджет към министъра на образованието и науката и да съставя, изпълнява и отчита делегиран бюджет.

С оглед коректността на данните за климатичните промени е от основно значение да се извършват непрекъснати дългогодишни измервания на метеорологичните параметри на едно и също място. Относно станциите, където се извършват метеорологични измервания, собствеността е предимно частна държавна. Това дава възможност за различни претенции относно посочените имоти (най-често във връзка с реституция). В правилника липсват също така ясни и изчерпателни регламенти относно органите за управление, структурата и работното време на работниците и служителите му. За изпълнение на своите задачи НИМХ се нуждае от специалисти, работещи при различни и специфични условия на труд – на денонощен режим, във високопланинските станции, в хидрометеорологичните обсерватории в населените места и др. В правилника не са отразени спецификите относно труда на специалистите.

Гореописаните проблеми са неразрешими в рамките на съществуващото законодателство и с оглед тяхното преодоляване е необходимо статутът на НИМХ, неговите функции и дейности, управление и устройство, структурата на НИМХ и работното време, както и имуществото и финансирането му да се уредят трайно със Закон за НИМХ. Законът за НИМХ ще уреди трайно обществените отношения, свързани както с научноизследователската дейност и същност на НИМХ, така и с дейността му като националната хидрометеорологична служба на Република България, извършвана в полза на държавата и гражданите, каквато е и практиката на повечето европейски страни по отношение на подобните им структури.

С приемането на Закон за национален институт по метеорология и хидрология в стратегически план ще се създадат по-благоприятни условия за стабилност, устойчивост и стратегическо развитие на НИМХ като институция и в тази връзка – за повишаване на

сигурността и безопасността на гражданите, институциите и бизнеса. Ще се повиши международният авторитет на Република България във връзка с отговорностите ѝ по отношение на хидрометеорологичното обслужване на държавата и на научните изследвания в областите метеорология, хидрология и агрометеорология. С приемането на закона НИМХ ще стане юридическо лице със статут на второстепенен разпоредител с бюджет към министъра на образованието и науката и съставя, изпълнява и отчита делегиран бюджет и като национална автономна научна организация в областите метеорология, хидрология и агрометеорология ще осъществява оперативни дейности в посочените области и ще е Националната хидрометеорологична служба на Република България. Приоритетна цел на закона за НИМХ е да се гарантира стабилността, устойчивостта и автономността на НИМХ. В допълнение ясният, регламентиран в закон имуществен и финансов статут на НИМХ също е гаранция за автономност на НИМХ.

Тъй като Националният институт по метеорология и хидрология, създаден със Закон за НИМХ, се предвижда да бъде правопреемник на преобразувания Национален институт по метеорология и хидрология съгласно § 1 от Преходни и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 г. няма да бъде създадена нова административна структура, за чието функциониране да бъдат необходими допълнителни средства.

Всичко гореизброено ще доведе и до задържане на висококвалифицираните учени и специалисти, работещи в НИМХ, както и ще привлече нови млади хора, предвид потенциалната стабилност на структурата и развитието на дейността ѝ.

Проекта на акт не оказва въздействие върху държавния бюджет, поради което е приложена и финансова обосновка приложение към чл. 35, ал. 1, т. 4, буква „б“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

С проекта на акт не се транспонира европейско законодателство, поради което не се налага изготвяне на справка за съответствие с европейското право съгласно чл. 35, ал. 2, т. 5 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Настоящият доклад не се отнася до законопроект, с който се предвижда въвеждане на режим по смисъла на чл. 4, ал. 1 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

Проектът на Закон за Националния институт по метеорология и хидрология е публикуван на Портала за обществени консултации и на интернет страницата на Министерството на образованието и науката и е съгласуван по реда на чл. 32-34 от

Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация. Направените бележки и предложения са отразени съгласно приложената справка.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

С оглед гореизложеното и на основание на чл. 8, ал. 4, т. 1 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, предлагам да бъде приет проекта на Решение на Министерския съвет за одобряване на Закон за Националния институт по метеорология и хидрология.

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ

Министър на образованието и науката